

מראי מקומות- קידושין נ"ה

כיון שדיני עולה וחולין דיניהם שונים מהדדי, א"כ י"ל דבזה אין שייך לצרף לרוב (וע"ש שהביא כע"ז מתשו' רעק"א סי' פ"ה).

(ג) **בבא לחוב בדמיהן עסקי-** הק' הפני יהושע, איך עושה כן, הרי רוב מעות שנמצאת בירושלים ממעות מ"ש הם, וכמו שהבאנו לעיל, וא"כ אין שייך לפדות אותן קרבנות בירושלים, דמעות מ"ש אין נפדין בירושלים, והניח בצ"ע. ומבואר דנקט בקו' דאף כשקנה שלמים בכסף מעשר, עדיין לא פקע מיני' קדושת מעשר, ולכן אין פודין אותו קדושה בירושלים. אולם ע' בשו"ת מנחת שלמה (סי' מ"ג, ד"ה וראיתי, עמ' רכח) שהביא מש"כ הרמב"ם (מ"ש ז', י"ח) דלקח בהמה לשלמים ונפל בה מום פקעה ממנו קדושת מעשר ופודה אותה ואין הדמים מעשר. וביאר הגרש"ז דס"ל להרמב"ם דכשלוקח שלמים בכסף מעשר, פקע ממנו קדושת מעשר. והסברא הוא, משום דבעצם לא אלים קדושת שלמים לחול על קדושת מעשר, וכמבואר בירושלמי שקלים (פרק ב', סוף הל' ב'), וכיון דגלי קרא שקונים שלמים בכסף מעשר, הביאור בהקרא הוא דכמו דיכולין להפקיע קדושתו ע"י אכילתו, כן יכולין להפקיעו ע"י קנין קרבן שלמים.

(ד) **בבא לחוב בדמיהן- פרש"י,** אם בא א' לתקנה ולקבל על עצמו חוב כל דמיה שהוא בספק, ולהוציאה לחולין, ולהקדיש דמיה, וכו'. והק' תוס', הרי לא מצינו דר"מ ס"ל דתמימים נפדין יותר משאר תנאים, ומהכ"ת דס"ל כן. ולכן פי' תוס' דמיירי שנתכוין לגזולה ולקנותה מיד המקדיש, ולזכות בה ולשנות בה, ובכה"ג שרי, ולאחר שהוציאה לחולין עלה בדעת לחוב בדמיהן. ופי' המהרש"א, דאף דודאי אסור לגזול מהקדש, אולם כאן התירו חכמים לגזול כדי להוציאה מידי הקדש ולא ימעלו בה. ובביאור דעת רש"י, כ' בשערי חיים (סי' י' בהגה"ה) דכיון דס"ל לר"מ דאין מועל אחר מועל בבהמת קרבן תמימה, א"כ י"ל דס"ל דהא דיוצא לחולין ע"י מעילה הוא מדין פדיון, וכיון

(א) **בהמה שנמצא מירושלים ועד מגדל עדר וכו'- ע' בפלתי (ס"ג, ג' ד"ה והנה יש),** שהביא ראי' מכאן לשי' הרמב"ם דהגם דרוב וקרוב הולכין אחר הרוב, אבל היכא שהוא קורבא דמוכח אזלי' בתר הקורבא. שהרי כאן הא רוב בהמות בא"י חולין הם, וא"כ למה לא אזלי' בתר הרוב, אע"כ משום דקורבתו לירושלים הוא קורבא דמוכח, וממילא אזלי' בתר קרוב. והק' מכאן על הרשב"א ועוד דלא ס"ל כן, אלא דס"ל דאפ"ה בקורבא דמוכח אזלי' בתר רוב. וכ' ליישב, דאולי י"ל דכמו בירושלים גופא, דהי' שייך לומר דניזיל בתר רובא דעלמא, אלא דאינן עושין כן משום דקדשים בירושלים כמחצה על מחצה הם, וא"כ י"ל דה"ה למגדל עדר, שייך הכל לירושלים, הואיל והבהמות ירושלים רועים שם, וא"כ כל בהמות הנמצאות שם הם בגדר קבוע ולא בגדר פרוש, וכמחצה על מחצה דמי, והניח בצ"ע.

(ב) **בהמה שנמצאת מירושלים למגדל עדר... זכרים עולות... אלא זכרים עולות הוא דהווי שלמים לא הווי-** הק' הפני יהושע, הא ביאר רש"י דטעם דנקטי' דקרבנות הם הוא משום דרוב בהמות היוצאות משם זבחים הם. וא"כ, מה הק' הגמ' אלא זכרים עולות הוי שלמים לא הוי, ליסמוך חצי עולות למיעוט חולין, ונמצא דע"פ רוב יכולין להקריבו בתורת עולה (דאף אם חולין הוא, יכולין להקדישו ולהקריבו עולה), וא"כ מהו קו' הגמ'. עוד הק', הא כיון דרוב מעות שנמצאת בירושלים ממעות מ"ש הם, כדאי' בכמה דוכתי, ואין קונין עולות ממעות מ"ש אלא שלמים, א"כ למה נימא דהוי חצי עולות וחצי שלמים, הא מסתבר טפי לומר דרובן שלמים הם. וכ' דחדא מתרצתא בחברתה, דבאמת רוב בהמות שנמצאת בירושלים שלמים הם, דהיינו דרוב הקרבנות שלמים הם, וזהו ביאור קו' הגמ' איך עושה עולה מהזכרים (עוד תי' קו' הא', דלעולם מעיקר הדין יכולין לילך בתר רוב ולהקריבו לעולה, אלא דמדרבנן קאמרי', דאין סומכין על הרוב בכה"ג). וע' באילת השחר שכ' לצדד דאולי

וכ' הרש"ש לעי' בתוס' בשבת (ד'). ולכאור' כוונתו לציין הא דאי' התם דלא אמרי' וכי אומרים לו לאדם וכו' רק היכא דפשע החוטא, אבל היכא דלא פשע, אז שפיר אמרי' דעדיף לעשות עבירה קלה כדי לזכות במצוה רבה. וא"כ ה"ה כאן, הרי מוצא הזה לא פשע בכלום, ורוצה לזכות במצוה של תיקון קרבן זה, וא"כ שפיר אומרים לו לחטא בחטא קלה.

ט) וכי אומרים לו לאדם עמוד וחטא וכו'- העיר התוס' רי"ד, הא קסבר ר"מ דהקדש במזיד מתחלל, ואפי' קדשי מזבח. ותי' דהני מילי דיעבד, אבל לכתחלה אסור לחללו.

י) ומייתי שתי בהמות ומתנה- הק' התוס' הרא"ש, איך מתנה כזה, הא עולה ושלמים בעו סמיכה, וא"א אלא בבעלים, כדררשי' ידו ולא יד שלוחו, ואע"ג דסמיכה לא מעכבא, מ"מ לכתחלה אין לעשות בלא סמיכה. ותי' דכיון דא"א לתקן בענין אחר, לכן מותר להתנות אף שלא יהי' יכולין לסמוך עליו. וע' בפני יהושע שכ' לחדש דמאחר שמוצא זה רוצה להתחייב בדמים, הוא מיקרי בעל הזבח, וממילא יכול הוא לסמוך עליו.

יא) ודלמא תודה היא, וכו'- הק' הפני יהושע, הא רוב קדשים עולות ושלמים הם, וא"כ, מאי מקשי כל הני קושיות, נימא כל דפריש מרובא פריש. ותי' דדוקא היכא דאיכא פסידא דקדשים טובא אזלי' בתר רוב, וגם כאן הספק עומד להתברר, שמא יבואו הבעלים ויתנו סימן.

יב) ודלמא חטאת שעברה שנתה, לא שכיח- הק' השיטה לא נודע למי, דלמא באמת חטאת בת שנתה הואי, ונאבדה, והיתה רועה באפר עד שהיא בת ב' שנים. ותי' דלא חיישינן לזה, דאמרי' דמסתמא סמוך לאבדה נמצאת.

דס"ל דקדשי מזבח תמימים יוצאים לחולין, ה"ה שנפדים בלא מום.

ה) ור"מ היא דאמר הקדש במזיד מתחלל- הק' התוס' רי"ד, למה אמרי' דר"מ היא ולא ר"י, נהי דאמר ר"י דאין הקדש מתחלל במזיד כשמוציאו לצרכו, אבל לצורך הקדש האם אמרי' דאינו מתחלל, הרי אם צריך למכור שום חפץ להקדש, מוכרו ויוצא לחולין, וכן אם צריך להקדש לקנות שום חפץ, קונין בדמי הקדש ויוציא לחולין. ותי' דלהכי נקט דר"מ היא, משום דהפרזה גדולה קאמר ר' אושעיא שיהיו תמימים נפדין, ומשו"ה קאמר ור"מ היא, דכי היכי דאשכחן דהפריז ר"מ בקדשי בדיק הבית, לומר דהקדש במזיד מתחלל, דאע"פ שאין כאן הלכות מעילה יצא לחולין, ה"ה י"ל שהפריז גם לענין קדשי מזבח.

ו) ההיא ר"י הא ר"מ- והעיר המהרש"א לעיל (סוף נד:), לפי מש"כ תוס' לעיל דמודה ר"מ דנהנה מההקדש בשוגג מועל, ורק פליג אהוצאה לחולין, א"כ כאן הא מיירי בהנאה ממש, וא"כ גם ר"מ מודה בזה. וכ' דאה"נ, ההיא ר"י היינו סברת ר' יהודה, דר"מ לא אשמעינן סברא זו בהדיא, אבל ודאי אה"נ, ר"מ מודה בכך"ג.

ז) אימור דשמעת לי' לר"מ בקדשי קדשים, בקק"ל מי שמעת לי'... קק"ל לא כ"ש- ובביאור הה"א של הגמ', כ' תוס' דבקק"ל אפי' אם נתכוין לגזולה לא מהני, שהרי אין בהם מעילה, וא"כ לא תצאו לחולין [משמע דמה שתצא לחולין הוא משום שיש בהם מעילה, וע' מה שחקר בזה הקובץ הערות (ג"ה, ב), ואכ"מ]. ולדבריו לכאור' יש לעי', מהו חזרת הגמ' דשוב הוי ק"ו דאם ק"ק מתחללים, קק"ל לא כש"כ. וע"ע בריטב"א דפי' דהשתא ס"ד דכיון שיש לו חלק בהקק"ל, א"כ כשמתכוין לגזול, לא חשיב כמוציאו מרשות הקדש ומכניסו לרשות בעלים [ולכאור' לדבריו המסקנא הוא דאף שיש לו חלק בהקק"ל, מ"מ סכ"ס הרי הוא מוציא מרשות הקדש ומכניסו לרשות בעלים, וא"כ שפיר מתחללים].

ח) וכי אומרים לו לאדם עמוד וחטא בשביל שתזכה- ע' במסורת הש"ס שהק' מהגמ' בעירובין דאי' דניחא לי' לחבר דליעבד איסורא זוטא ולא ליעבד ע"ה איסורא רבה.